

A be nem jelentett munkavégzés elleni európai Platform

Tematikus konferencia az információs eszközökről és megközelítésekről a munkavállalók és a vállalatok elérése érdekében

Stockholm, Svédország, 2018. március 22-23., összegzés

A be nem jelentett munkavégzés összetett problémájának kezeléséhez holisztikus megközelítésre van szükség, amely magában foglalja a közvetlen és közvetett szakpolitikai megközelítések egészét. A megelőző megközelítések magukban foglalják a be nem jelentett munkavégzéssel kapcsolatos változó értékeket, normákat és meggyőződéseket azáltal, hogy felhívják a figyelmet a bejelentett munkavégzés előnyeire és/vagy a be nem jelentett munkavégzés káros következményeire.

A konferencia célja a tudás és a tapasztalatok megosztása volt a Platform tagjai között, hogy megváltoztassák a két célcsoport, a munkavállalók és a munkáltatók be nem jelentett munkavégzéssel kapcsolatos értékeit, meggyőződéseit és normáit. A munkaértekezlet a be nem jelentett munkavégzés kezelésére létrehozott európai Platform közös tanulási folyamatának része és további lehetőségeket kínál a cserére és az együttműködésre, nevezetesen egy eszköztár („toolkit”) kifejlesztése révén. A Platform tagjai és megfigyelői 15 EU-tagállamból és Norvégiából (EGT) érkeztek a munkaértekezletre – beleértve a nemzeti minisztériumok, munkaügyi felügyelet, szociális biztonsági hatóságok, és adó- és vámhivatalok képviselőit, és a Platform tagja, a svéd Munkakörnyezeti Hivatal adott neki otthont Svédországban.

A másfél napos esemény programjai három részre voltak osztva: 1) a célcsoportok meghatározása, 2) az információs eszközök és megközelítések fejlesztése és megvalósítása, és 3) az értékelés és továbbfejlesztés.

Az információs eszközök és megközelítések célcsoportjának meghatározása:

Annak oka, hogy a munkavállalók és munkáltatók elmulasztják bejelenteni a munkavégzést szándékos és nem szándékos is lehet. A szándékos okok gyakran gazdaságiak, de az állami hatóságok felé irányuló bizalmatlanság és/vagy az adminisztratív terhek (különösen a munkáltatók részéről) is okozhatják. Európa-szerte az adófizetés és a be nem jelentett munkavégzés társadalmi elfogadottságában is kulturális különbségek vannak. Míg az adófizetés és a munkakapcsolatok regisztrálása néhány országban elfogadott egyéni felelősségnek számít, más országokban magasabb a be nem jelentett munkavégzés társadalmi elfogadottsága. A nem szándékos okokat tekintve a munkavállalók és a munkáltatók időnként nincsenek tisztában a meglévő szabályozásokkal és jogszabályokkal. Ez különösen egy adott csoportra, például a kiküldetésben lévő munkavállalókra, a külföldi munkavállalókra és munkáltatókra igaz, akik számára újak a szabályozások, például ha egy kezdő vállalkozó új üzleti vállalkozást indít. A kiküldetésben lévő és külföldi munkavállalók, valamint az „új” munkáltatók mellett a résztvevők a fiatalabb munkavállalókat, a nyugdíjhoz közeli munkavállalókat, az alacsonyan képzett munkavállalókat (gyakran bizonytalan foglalkoztatásban), a „gig gazdaság” munkavállalóit és munkáltatóit, a vendéglátóipart, a háztartási szolgáltatásokat, az építőipart, a takarítót, a mezőgazdasági és a közlekedési ágazatot is az információs eszközök fő célcsoportjai közé sorolták. Az információs igények az adott csoport, valamint annak függvényében változnak, hogy tudatában vannak-e az adófizetési kötelezettségeknek és elsődlegesen információra van-e szükségük, vagy tudatosan a munkavégzés be nem jelentését választják.

A munkaértekezleten a következő fő tényezőket állapították meg a célcsoportok meghatározására és megközelítésére:

- Megelőző megközelítés bevezetése, amely gyakran költséghatékonyabb, mint az elrettentő intézkedések. A célcsoportok tekintetében ez a fiatal munkavállalók és munkáltatók, valamint a diákok megkeresését jelentené.
- A bejelentett munkavégzés nagyobb társadalmi elfogadottságára való törekvés azáltal, hogy pozitív üzenetet küldünk (hangsúlyozva a közigazgatási szervek által nyújtott támogatást) és azt kommunikáljuk, hogy a többség fizeti az adókat.
- Alcsoportok és azok konkrét hátterének, motivációjának, hozzáállásának, befolyásolóinak és információigényének meghatározása. Ebben segíthet a hivatalok közötti együttműködés és adat megosztási megállapodás, amely révén olyan adatokhoz juthatunk, amelyek segítenek a célcsoportok azonosításában.
- Bizonyos csoportok magatartásának megváltoztatását az elrettentő és pozitív üzenetek keverékével érhetjük el. Annak meghatározásához, hogy melyik csoportnál mi működik, némi kísérletezésre és tapasztalatcserére van szükség. Például a kockázatos munkáltatóként azonosított munkáltatót a végrehajtás következményeinek ismertetésével készíthetjük együttműködésre, ha nem lép kapcsolatba az illetékes közigazgatási szervvel. Ezenkívül a munkáltatók hírnevének megcélzása a „megnevezés és megszégyenítés” módszerével szintén magatartásbeli változásokhoz vezethet.
- A fókuszcsoportok vagy a szociális partnerek által kapott információ segíthet az üzenetek és eszközök meghatározásában.

Az információs eszközök és megközelítések fejlesztése:

A Platform tagjai már alkalmazzák az információs eszközök egy bizonyos keverékét, amelyet digitális, nyomtatott és személyes csatornákon terjesztenek. A leggyakoribb forma a kiadvány, videó, weboldal, telefonos forrádrót, közvetlen levél/e-mail/sms és a közösségi média megnövelt használata. Emellett sok Platform tag önértékelő, önellenőrző eszközöket is működtet (pl. ellenőrzőlista) a munkáltatók és munkavállalók számára. Az üzenetek közlésének új módjai közé tartozik az online játék és a virtuálisvalóság-film. Az információs eszközöket gyakran utólagos feladatok kísérik. Például az önértékelési eszközökkel rendelkező weboldalak után valószínűleg lehetőség nyílik a további információk fogadására. Az információs eszközök és megközelítések fejlesztése során a következő főbb tényezőket állapították meg:

- Alaposan meg kell érteni, hogy melyik üzenet és eszköz, valamint melyik terjesztési csatorna melyik célcsoport esetében működik. Például a közigazgatási szervek a fiatalabb célcsoportok és a „gig” gazdaságban dolgozók számára digitális kommunikáción alapuló eszközöket használhatnak, míg az idősebbek számára személyes kommunikációt biztosíthatnak. Általánosságban elmondható, hogy a Platform tagok a digitális kommunikáció fontosságát hangsúlyozták a szélesebb célcsoport elérése érdekében, valamint azért, mert ez kevésbé erőforrás-igényes. Ezenkívül a különböző nyelveken történő kommunikáció kulcsfontosságú a kiküldetésben lévő és külföldi munkavállalók megszólításához.
- Az információs eszközök fejlesztése és megvalósítása hosszú távú tervezési folyamatot igényel a lehetséges kockázati csoportok meghatározása, illetve ezek részvételének és visszajelzésének érdekében.
- A meghatározott célcsoport számára megfelelő eszköz, üzenet és terjesztési tevékenység kiválasztásához elengedhetetlen a kockázatra való szervezeti hajlandóság, valamint gyakran a kísérleti és visszajelzési körök lépésről lépésre történő feldolgozása. A résztvevők azt is hangsúlyozták, hogy ennek képessége függ a szervezeti kihasználtságtól és a kultúrától, valamint a személyzet képességeitől, például a közösségi média használatának ismeretétől vagy a kommunikációs tevékenységen dolgozó munkatársakkal való együttműködéstől vagy azok elérhetőségétől.

- Az egyszerű üzenetek, a humor használata és a „történetmesélés” mind hozzájárulhatnak a magatartásbeli változás eléréséhez. Azok a terjesztési csatornák, amelyek már azonosították a célcsoportokat, például a közösségi média vagy az állásajánlatokról szóló weboldalak, hatékony és költséghatékony módot jelenthetnek a kapcsolat felvételére.
- Az információs eszközök sikeres megvalósítása érdekében a szociális partnerekkel és hatóságokkal való együttműködés az egész folyamat során fontos. Itt a siker előfeltétele a korai személyes kapcsolat és a jó munkakapcsolat, hogy megszerezzék a beleegyezést a szociális partnerektől, valamint politikai szinten.

Az információs eszközök és megközelítések továbbfejlesztése és értékelése:

Az értékelés segíthet megérteni a hatást, illetve azt, hogy a kívánt üzenetet hatékonyan sikerült-e kézbesíteni, valamint legfőképpen megértetni. A Platformon belüli nemzeti és európai szintű együttműködés szempontjából az értékelési eredmények hasznosak a bevált gyakorlatok cseréjéhez. A résztvevők hangsúlyozták, hogy az idő- és forráshiány, valamint az értékelési ismeretek hiánya gyakran akadályozzák a kommunikációs tevékenység értékelését. Az információs eszközök és megközelítések továbbfejlesztése és értékelése során a következő főbb tényezőket állapították meg:

- Az információs eszköz fejlesztésének kezdetekor egyértelműen definiálni kell a célt, az eredményt, a teljesítményt és a mutatókat, és időt kell szánni az információk összegyűjtésére az információs eszköz eredményeinek értékeléséhez.
- A hozzáállások előzetes értékelése elengedhetetlen az adatok biztosításához az értékelési szakaszban történő összehasonlítás érdekében.
- A közösségi média, az egyszerű webes felmérések és a webes elemzések megfelelő és költségkímélő módszerek a felhasználói visszajelzések gyűjtéséhez és az információs eszközök eredményeinek méréséhez.
- Emellett a vizsgálatok arra is használhatók, hogy megnézzük, hogy az információs intézkedés hatással volt-e egy bizonyos munkáltatóra. Általánosságban elmondható, hogy a résztvevők hangsúlyozták, hogy az elrettentő intézkedéseket jobban össze kell kapcsolni a megelőző intézkedésekkel. Például az ellenőrzések arra is használhatók, hogy meghatározzuk a célcsoportokat az információs eszközök számára, vagy értesítsük a munkáltatókat és munkavállalókat a megelőző intézkedésekről.
- Azt is hangsúlyozták, hogy a konferencia és nyomon követés jó lehetőség a meglévő információs eszközök cseréjére, és azok más országokban történő alkalmazására.

További információ: A tematikus konferenciáról származó információkat egy oktatási forrásanyaggá és egy gyakorló szakembereknek szóló eszközkészletté („toolkit”) alakítják, amely segíti a gyakorló szakembereket az információs eszközök és megközelítések gyakorlati tervezésében, megvalósításában és értékelésében. A konferencia egy tanulási folyamat része, amelyet egy utólagos látogatás követ majd az egyik részt vevő országba (később egyeztetett időpontban). A konferencia dokumentumai és prezentációi feltöltésre kerülnek a Platform együttműködési munkaterületére.